

Bruxelles, den 24.5.2023
COM(2023) 614 final

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

**om Letlands nationale reformprogram 2023 og med Rådets udtalelse om Letlands
stabilitetsprogram**

{SWD(2023) 614 final}

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

om Letlands nationale reformprogram 2023 og med Rådets udtalelse om Letlands stabilitetsprogram

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121, stk. 2, og artikel 148, stk. 4,

som henviser til Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 af 7. juli 1997 om styrkelse af overvågningen af budgetstillinger samt overvågning og samordning af økonomiske politikker¹, særlig artikel 5, stk. 2,

som henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 af 16. november 2011 om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer², særlig artikel 6, stk. 1,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen,

som henviser til beslutninger fra Europa-Parlamentet,

som henviser til konklusioner fra Det Europæiske Råd,

som henviser til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget,

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Social Beskyttelse,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik, og

som tager følgende i betragtning:

- (1) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241³ om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten trådte i kraft den 19. februar 2021. Genopretnings- og resiliensfaciliteten yder finansiel støtte til medlemsstaterne til gennemførelsen af reformer og investeringer og bidrager således med en finanspolitisk impuls finansieret af EU. I overensstemmelse med prioriteterne for det europæiske semester bidrager den til den økonomiske og sociale genopretning og til gennemførelsen af bæredygtige reformer og investeringer, som navnlig skal fremme den grønne og den digitale omstilling og gøre medlemsstaternes økonomier mere modstandsdygtige. Den bidrager også til at styrke de offentlige finanser og sætte skub i vækst og jobskabelse på mellemlang og lang sigt samt til at forbedre den territoriale samhørighed i EU og støtte den fortsatte gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder. Det maksimale finansielle bidrag for hver medlemsstat inden for

¹ EFT L 209 af 2.8.1997, s. 1.

² EUT L 306 af 23.11.2011, s. 25.

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17).

rammerne af genopretnings- og resiliensfaciliteten blev i overensstemmelse med artikel 11, stk. 2, i forordning (EU) 2021/241 ajourført den 30. juni 2022.

- (2) Den 22. november 2022 vedtog Kommissionen den årlige undersøgelse af bæredygtig vækst 2023⁴, som markerede starten på det europæiske semester 2023 for samordning af de økonomiske politikker. Det Europæiske Råd godkendte den 23. marts 2023 prioriteterne i undersøgelsen, som er struktureret omkring de fire dimensioner af konkurrencedygtig bæredygtighed. Den 22. november 2022 vedtog Kommissionen på grundlag af forordning (EU) nr. 1176/2011 ligeledes rapporten om varslingsmekanismen 2023, hvori Letland blev udpeget som en af de medlemsstater, som kan være påvirket eller kan være i risiko for at blive påvirket af ubalancer, og for hvilke der skulle gennemføres en dybdegående undersøgelse. Den 24. februar 2023 vedtog Kommissionen tillige en udtalelse om Letlands udkast til budgetplan 2023. Kommissionen vedtog også en henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet, som Det Europæiske Råd godkendte den 23. marts 2023 og Rådet vedtog den 16. maj 2023, samt forslaget til den fælles rapport om beskæftigelsen 2023 med en analyse af gennemførelsen af retningslinjerne for beskæftigelsen og principperne for den europæiske søjle for sociale rettigheder, som Rådet vedtog den 13. marts 2023.
- (3) Selv om EU's økonomier udviser bemærkelsesværdig modstandsdygtighed, har den geopolitiske kontekst fortsat en negativ indvirkning. EU står last og brast med Ukraine og har i sin økonomiske og socialpolitiske dagsorden fokus på dels at mindske de negative konsekvenser af energichok for både sårbare husholdninger og virksomheder på kort sigt, dels at fortsætte bestræbelserne på at gennemføre den grønne og den digitale omstilling, støtte bæredygtig og inklusiv vækst, sikre makroøkonomisk stabilitet og øge modstandsdygtigheden på mellemlang sigt. Der fokuseres i høj grad også på at øge EU's konkurrenceevne og produktivitet.
- (4) Den 1. februar 2023 offentliggjorde Kommissionen meddelelsen "En industriplan for den grønne pagt til den CO₂-neutrale tidsalder"⁵ for at øge konkurrenceevnen for EU's nettonulindustri og støtte den hurtige omstilling til klimaneutralitet. Planen supplerer den igangværende indsats under den europæiske grønne pagt og REPowerEU. Den har til formål at skabe et gunstigere miljø for at øge EU's produktionskapacitet inden for de nettonulteknologier og -produkter, der er nødvendige for at nå EU's ambitiøse klimamål, samt at sikre adgang til relevante kritiske råstoffer, herunder ved diversificering af forsyninger, korrekt udnyttelse af geologiske ressourcer i medlemsstaterne og maksimering af genanvendelsen af råstoffer. Planen er baseret på fire søjler, nemlig forudsigelige og forenkede lovgivningsmæssige rammer, hurtigere adgang til finansiering, forbedring af færdigheder og åben handel med henblik på modstandsdygtige forsyningskæder. Den 16. marts 2023 offentliggjorde Kommissionen også meddelelsen "EU's konkurrenceevne på lang sigt efter 2030"⁶, der er bygget op omkring ni gensidigt forstærkende indsatsområder og målet om at arbejde hen imod en vækstfremmende lovgivningsramme. I meddelelsen opstilles politiske prioriteter med henblik på aktivt at sikre strukturelle forbedringer, målrettede investeringer og lovgivningsmæssige foranstaltninger med henblik på EU's og medlemsstaternes konkurrenceevne på lang sigt. Nedenstående henstillinger hjælper med at opfylde disse prioriteter.

⁴ COM(2022) 780 final.

⁵ COM(2023) 62 final.

⁶ COM(2023) 168 final.

- (5) I 2023 fortsætter det europæiske semester for samordning af de økonomiske politikker med at udvikle sig i overensstemmelse med gennemførelsen af genopretnings- og resiliensfaciliteten. At gennemføre genopretnings- og resiliensplanerne fuldt ud er fortsat et vigtigt element i opfyldelsen af de politiske prioriteter under det europæiske semester, eftersom planerne indeholder foranstaltninger til at håndtere alle eller en betydelig del af de relevante landespecifikke henstillinger, der er blevet udstedt i de senere år. De landespecifikke henstillinger fra 2019, 2020 og 2022 er fortsat yderst relevante for genopretnings- og resiliensplaner, der er blevet revideret, ajourført eller ændret i henhold til artikel 14, 18 og 21 i forordning (EU) 2021/241.
- (6) REPowerEU-forordningen⁷, der blev vedtaget den 27. februar 2023, tager sigte på en hurtig udfasning af EU's afhængighed af import af russiske fossile brændstoffer. Dette vil bidrage til energisikkerhed og diversificering af EU's energiforsyning og samtidig øge udbredelsen af vedvarende energi, energilagringsskapaciteten og energieffektiviteten. Forordningen giver medlemsstaterne mulighed for at tilføje et nyt REPowerEU-kapitel til deres nationale genopretnings- og resiliensplaner for at finansiere vigtige reformer og investeringer, der vil bidrage til at nå REPowerEU-målene. De vil også bidrage til at øge konkurrenceevnen for EU's nettonulindustri som skitseret i industriplanen for den grønne pagt til den CO₂-neutrale tidsalder og til at imødekomme de energirelaterede landespecifikke henstillinger, der blev udstedt til medlemsstaterne i 2022, og som måtte blive udstedt i 2023. Med REPowerEU-forordningen indføres der en ny kategori af ikketilbagebetalingspligtig finansiel støtte, der stilles til rådighed for medlemsstaterne til finansiering af nye energirelaterede reformer og investeringer inden for rammerne af deres genopretnings- og resiliensplaner.
- (7) Den 8. marts 2023 vedtog Kommissionen en meddelelse om finanspolitiske retningslinjer for 2024. Den har til formål at støtte udarbejdelsen af medlemsstaternes stabilitets- og konvergensprogrammer og dermed styrke den politiske samordning⁸. Kommissionen mindede om, at stabilitets- og vækstpagtens generelle undtagelsesklausul deaktiveres ved udgangen af 2023. Den opfordrede til i 2023 og 2024 at føre en finanspolitik, der sikrer en holdbar gæld på mellemlang sigt og øger den potentielle vækst på en bæredygtig måde. Medlemsstaterne blev opfordret til i deres stabilitets- og konvergensprogrammer 2023 at redegøre for, hvordan deres finanspolitiske planer vil sikre, at referenceværdien for underskuddet på 3 % af BNP overholdes, og at gælden nedbringes troværdigt og konstant eller holdes på et forsvarligt niveau på mellemlang sigt. Kommissionen opfordrede medlemsstaterne til at udfase de nationale finanspolitiske foranstaltninger, der er indført for at beskytte husholdninger og virksomheder mod energiprischokket, begyndende med de mindst målrettede. Den præciserede, at hvis det bliver nødvendigt at forlænge støtteforanstaltninger på grund af et fornyet pres på energipriserne, bør medlemsstaterne i langt højere grad end tidligere målrette sådanne foranstaltninger mod sårbare husholdninger og virksomheder. Kommissionen foreslog, at de finanspolitiske henstillinger skulle kvantificeres og differentieres og formuleres på grundlag af de primære nettoudgifter som foreslået i dens meddelelse om

⁷ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/435 af 27. februar 2023 om ændring af forordning (EU) 2021/241 for så vidt angår kapitler om REPowerEU i genopretnings- og resiliensplaner og om ændring af forordning (EU) nr. 1303/2013, (EU) 2021/1060 og (EU) 2021/1755 og direktiv 2003/87/EF (EUT L 63 af 28.2.2023, s. 1).

⁸ COM(2023) 141 final.

retningslinjer for en reform af rammen for økonomisk styring i EU⁹. Den henstillede, at alle medlemsstaterne fortsat bør beskytte nationalt finansierede investeringer og sørge for at anvende midlerne fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-fonde effektivt, navnlig i lyset af målsætningerne for den grønne og den digitale omstilling og om øget modstandsdygtighed. Kommissionen påpegede, at den i overensstemmelse med de gældende regler vil foreslå Rådet i foråret 2024 at indlede underskudsbaseerede procedurer i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud på grundlag af endelige data for 2023.

- (8) Den 26. april 2023 fremsatte Kommissionen lovgivningsforslag med henblik på at gennemføre en omfattende reform af reglerne for økonomisk styring i EU. Hovedformålet med forslagene er at styrke holdbarheden af den offentlige gæld og fremme bæredygtig og inklusiv vækst i alle medlemsstater gennem reformer og investeringer. Forslagene skal give medlemsstaterne mere kontrol over tilrettelæggelsen af deres mellemfristede planer, samtidig med at der indføres en strengere håndhævelsesordning til at sikre, at medlemsstaterne opfylder tilsagnene i deres mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag. Det er hensigten at afslutte lovgivningsarbejdet i 2023.
- (9) Den 30. april 2021 indgav Letland sin nationale genopretnings- og resiliensplan til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 18, stk. 1, i forordning (EU) 2021/241. Kommissionen har i medfør af artikel 19 i forordning (EU) 2021/241 vurderet genopretnings- og resiliensplanens relevans, effektivitet, virkningsfuldhed og sammenhæng i overensstemmelse med vurderingskriterierne i bilag V til forordningen. Den 13. juli 2021 vedtog Rådet en afgørelse om godkendelse af vurderingen af Letlands genopretnings- og resiliensplan¹⁰. Tiltrådighedsstillingen af trancher er betinget af, at Kommissionen i overensstemmelse med artikel 24, stk. 5, i forordning (EU) 2021/241 har truffet en afgørelse om, at Letland på tilfredsstillende vis har opfyldt de relevante milepæle og mål, der er anført i Rådets gennemførelsesafgørelse. En tilfredsstillende opfyldelse forudsætter, at opfyldelsen af forudgående milepæle og mål ikke er blevet tilbagerullet.
- (10) Den 25. april 2023 forelagde Letland sit nationale reformprogram 2023 og den 17. april 2023 sit stabilitetsprogram 2023 i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1, i forordning (EF) nr. 1466/97. For at tage hensyn til de indbyrdes sammenhænge mellem de to programmer er de blevet vurderet sammen. Det nationale reformprogram 2023 afspejler i overensstemmelse med artikel 27 i forordning (EU) 2021/241 også Letlands halvårlige rapportering om de fremskridt, der er gjort med opfyldelsen af genopretnings- og resiliensplanen.
- (11) Den 24. maj 2023 offentliggjorde Kommissionen landerapporten 2023 for Letland¹¹. Heri foretages der en vurdering af Letlands fremskridt med gennemførelsen af de relevante landespecifikke henstillinger, der blev vedtaget af Rådet mellem 2019 og 2022, og der gøres status over Letlands gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen. På grundlag af denne analyse er der i landerapporten udpeget mangler med hensyn til udfordringer, som enten ikke håndteres eller kun håndteres delvist i genopretnings- og resiliensplanen, ligesom der også afdækkes nye udfordringer.

⁹ COM(2022) 583 final.

¹⁰ Rådets gennemførelsesafgørelse af 13. juli 2021 om godkendelse af vurderingen af Letlands genopretnings- og resiliensplan (ST 10157/21; ST 10157/21 ADD 1; ST 10157/21 ADD 1 COR 1).

¹¹ SWD(2023) 614 final.

Rapporten indeholder også en vurdering af Letlands fremskridt med gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder og opfyldelsen af EU's overordnede mål vedrørende beskæftigelse, færdigheder og fattigdomsbekæmpelse samt af fremskridtene med gennemførelsen af verdensmålene for bæredygtig udvikling.

- (12) Kommissionen har foretaget en dybdegående undersøgelse for Letland i henhold til artikel 5 i forordning (EU) nr. 1176/2011 og offentliggjort resultatet heraf den 24. maj 2023¹². Den konkluderede, at Letland ikke er berørt af makroøkonomiske ubalancer. Navnlig er sårbarhederne i forbindelse med ekstern låntagning og boligområdet fortsat milde. Risiciene for konkurrenceevnen er relevante, men synes generelt at være begrænsede i den nærmeste fremtid. Den seneste stigning i underskuddet på betalingsbalancens løbende poster var betydelig, men underskuddet forventes væsentligt indsnævret i år og yderligere i 2024. Letlands nettostilling over for udlandet, som er blevet markant forbedret i det seneste årti, ventes at forblive stort set stabil. Ikke desto mindre risikerer inflationen og lønpresset, hvis det varer ved, at svække Letlands konkurrenceevne, især da den underliggende inflation ligger et godt stykke over gennemsnittet i euroområdet. Selv om væksten i boligpriserne har været for opadgående på det seneste, synes overvurderingen ikke at være betydelig. Desuden aftog væksten i boligpriserne i slutningen af 2022, udlånsaktiviteten inden for realkreditte har været svag, og husholdningernes gæld er begrænset og faldende i forhold til husstandsindkomst. Letland står over for vigtige strukturelle økonomiske udfordringer i forbindelse med et faldende udbud af arbejdskraft, hvilket har bidraget til hurtige stigninger i enhedslønomkostningerne og risikerer at forringe konkurrenceevnen på mellemlang sigt. Det politiske setup er generelt positivt, selv om en yderligere indsats kan bidrage til at imødegå risiciene som følge af de identificerede sårbarheder. Politikker til sikring af konkurrenceevnen, herunder foranstaltninger til at styrke udbuddet af arbejdskraft kvalitativt og kvantitativt, er vigtige i den forbindelse. En afkortning af proceduren i forbindelse med opnåelse af byggetilladelse ville bidrage til at støtte boligudbuddet og forbedre situationen på boligmarkedet.
- (13) Ifølge data valideret af Eurostat¹³ faldt Letlands offentlige underskud fra 7,1 % af BNP i 2021 til 4,4 % i 2022, mens den offentlige gæld faldt fra 43,7 % af BNP ved udgangen af 2021 til 40,8 % ved udgangen af 2022. Den 24. maj 2023 offentliggjorde Kommissionen en rapport i medfør af artikel 126, stk. 3, i TEUF¹⁴. I rapporten redegøres der for budgetsituationen i Letland, eftersom landets offentlige underskud oversteg traktatens referenceværdi på 3 % af BNP i 2022. I rapporten blev det konkluderet, at underskudskriteriet ikke var opfyldt. I overensstemmelse med meddelelsen af 8. marts 2023¹⁵ foreslog Kommissionen ikke at indlede nye procedurer i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud i foråret 2023. Kommissionen anførte i stedet, at den ville foreslå Rådet i foråret 2024 at indlede underskudsbaserede procedurer i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud på grundlag af endelige data for 2023. Letland bør tage hensyn hertil ved gennemførelsen af sit budget for 2023 og ved udarbejdelsen af udkast til budgetplan for 2024.
- (14) Den offentlige saldo er blevet påvirket af de finanspolitiske foranstaltninger, der er vedtaget for at afbøde de økonomiske og sociale virkninger af stigningen i energipriserne. I 2022 omfattede sådanne udgiftsforøgende foranstaltninger

¹² SWD(2023) 636 final.

¹³ Eurostat — euroindikatorer, 47/2023, af 21.4.2023.

¹⁴ COM(2023) 631 final af 24.5.2023.

¹⁵ COM(2023) 141 final af 8.3.2023.

komensation i forbindelse med opvarmning (baseret på den anvendte energikilde) og reduktion af husstandenes elregninger, månedlige ydelser til sårbare husstande og familier med børn og tidligere indeksering af pensioner samt tilskud til energiintensive virksomheder og komensation for stigende elomkostninger for virksomheder. Kommissionen anslår nettobudgetomkostningerne ved disse foranstaltninger til 1,5 % af BNP i 2022. Den offentlige saldo er også blevet påvirket af udgifterne til midlertidig beskyttelse af fordrevne personer fra Ukraine, som anslås til 0,2 % af BNP i 2022. Samtidig faldt de anslåede omkostninger til midlertidige covid-19-nødforanstaltninger til 1,2 % af BNP i 2022 fra 5,0 % i 2021.

- (15) Den 18. juni 2021 henstillede Rådet, at Letland i 2022¹⁶ fastholdt en understøttende finanspolitisk kurs, heri medregnet impulsen fra genopretnings- og resiliensfaciliteten, og opretholdt nationalt finansierede investeringer. Rådet henstillede endvidere, at Letland holdt væksten i de nationalt finansierede løbende udgifter under kontrol.
- (16) Ifølge Kommissionens skøn var den finanspolitiske kurs¹⁷ i 2022 neutral, nemlig 0,0 % af BNP, hvilket var hensigtsmæssigt i en situation med høj inflation. I overensstemmelse med Rådets henstilling fortsatte Letland med at støtte genopretningen med investeringer finansieret ved hjælp af genopretnings- og resiliensfaciliteten. Udgifter finansieret med tilskud fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler beløb sig til 1,1 % af BNP i 2022 (1,3 % af BNP i 2021). På grund af kapacitetsbegrænsninger og stigende byggepriser blev visse investeringer finansieret med tilskud fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler i 2022 forsinket, hvilket førte til et lille fald i udgifterne. Nationalt finansierede investeringer indebar et kontraktivt bidrag på 1,2 procentpoint til finanspolitikken¹⁸. Letland har dermed ikke opretholdt nationalt finansierede investeringer, hvilket ikke er i overensstemmelse med Rådets henstilling. Samtidig indebar væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter (ekskl. nye foranstaltninger på indtægtssiden) et kontraktivt bidrag på 0,3 procentpoint til finanspolitikken. Letland har dermed holdt væksten i nationalt finansierede løbende udgifter under kontrol.
- (17) Det makroøkonomiske scenario, der ligger til grund for budgetfremskrivningerne i stabilitetsprogrammet, er forsigtigt i 2023 og derefter. Regeringen forventer et stagnerende realt BNP i 2023 og en vækst heri på 2,0 % i 2024. Til sammenligning forventes der ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 en højere realvækst i BNP

¹⁶ Rådets henstilling af 18. juni 2021 med Rådets udtalelse om Letlands stabilitetsprogram for 2021 (EUT C 304 af 29.7.2021, s. 63).

¹⁷ Den finanspolitiske kurs bestemmes som ændringen i primære udgifter (ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden), idet der ses bort fra kriserelaterede midlertidige nødforanstaltninger i forbindelse med covid-19, mens udgifter finansieret med ikketilbagebetalingspligtig støtte (tilskud) fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler medtages, i forhold til den potentielle vækst på mellemlang sigt. Yderligere oplysninger findes i tekstboks 1 i de finanspolitiske statistiske tabeller.

¹⁸ Dette kontraktive bidrag skyldes navnlig en nedgang i udgifter til investeringsprojekter, der medfinansieres af EU-midler, som også har påvirket udviklingen i den nationale medfinansiering (navnlig på lokalt plan), samt overførslen af militært udstyr til Ukraine, som registreres som en negativ fast bruttoinvestering, der udignes ved en kapitaloverførsel.

Samtidig indebar andre nationalt finansierede investeringsudgifter et ekspansivt bidrag på 1,7 procentpoint af BNP. Stigningen i de øvrige investeringsudgifter skyldes i vid udstrækning to faktorer — oprettelse af naturgasreserver til sikring af den nationale energiforsyning samt levering af militært udstyr til Ukraine.

på 1,4 % i 2023 og 2,8 % i 2024, hvilket afspejler indarbejdelsen af nye tal sammenlignet med stabilitetsprogrammet, nemlig dels reviderede data for BNP-væksten i 2022, dels flashestimatet for første kvartal 2023, som begge indebærer en højere BNP-vækst end tidligere forventet. I nominelle termer er der imidlertid større overensstemmelse mellem prognoserne for BNP-væksten, idet der ifølge stabilitetsprogrammet forventes en vækst på 11,7 % og 5,5 % i henholdsvis 2023 og 2024 og i Kommissionens prognose en vækst på 10,5 % og 5,6 % for de pågældende år.

- (18) I stabilitetsprogrammet 2023 forventer regeringen, at det offentlige underskud vil falde til 4,0 % af BNP i 2023. Tilpasningen af underskuddet i 2023 afspejler hovedsagelig udviklingen på udgiftssiden. Der forventes et underskudsformindskende bidrag fra udfasningen af de fleste pandemirelaterede støtteforanstaltninger og bortfaldet i 2023 af engangsudgiften fra 2022 til oprettelse af en national gasreserve. Disse besparelser opvejes delvist af udgiftsforanstaltninger, der indgår i budgetpakken for 2023, såsom lønstigninger til ansatte i den offentlige forvaltning og sundhedspersonale, højere løbende udgifter til sundhedstjenester samt videnskab, forskning og videregående uddannelse, hvortil kommer en omfattende offentlig investeringspakke for forsvar og intern sikkerhed. Desuden ventes der højere udgifter til pensioner og godtgørelser som følge af højere indeksoefficienter. Ifølge programmet ventes den offentlige gældskvotat at falde fra 40,8 % ved udgangen af 2022 til 39,6 % ved udgangen af 2023. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 forventes der et offentligt underskud på 3,8 % af BNP i 2023. Dette er i overensstemmelse med underskuddet ifølge stabilitetsprogrammet. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 vil den offentlige gældskvotat være en smule højere ved udgangen af 2023, nemlig på 39,8 %.
- (19) Den offentlige saldo i 2023 ventes fortsat at blive påvirket af de foranstaltninger, der er vedtaget for at afbøde de økonomiske og sociale konsekvenser af stigningen i energipriserne. De består hovedsagelig af foranstaltninger, der blev forlænget fra 2022. Nettobudgetomkostningerne ved støtteforanstaltningerne forventes ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 at ligge på 1,0 % af BNP i 2023¹⁹. De fleste foranstaltninger i 2023 synes ikke at være rettet mod de mest sårbare husholdninger eller virksomheder og bevarer kun til dels prissignalet som middel til at reducere energiefterspørgslen og øge energieffektiviteten. Som følge heraf anslås størrelsen af de målrettede støtteforanstaltninger, der skal tages i betragtning ved vurderingen af efterlevelsen af henstillingen for 2023, i Kommissionens forårsprognose 2023 til 0,1 % af BNP i 2023 (sammenlignet med 0,5 % af BNP i 2022). Budgetomkostninger til midlertidig beskyttelse af fordrevne personer fra Ukraine forventes at stige med 0,1 procentpoint af BNP i forhold til 2022. Endelig forventes den offentlige saldo i 2023 at drage fordel af udfasningen af de midlertidige covid-19-nødforanstaltninger på 1,2 % af BNP.
- (20) Den 12. juli 2022 henstillede Rådet²⁰, at Letland træffer foranstaltninger med henblik på i 2023 at sikre, at væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter er i

¹⁹ Tallet angiver de årlige budgetomkostninger ved sådanne foranstaltninger, inkl. løbende indtægter og udgifter samt — hvis det er relevant — investeringsforanstaltninger.

²⁰ Rådets henstilling af 12. juli 2022 om Letlands nationale reformprogram og med Rådets udtalelse om Letlands stabilitetsprogram for 2022 (EUT C 334 af 1.9.2022, s. 112).

overensstemmelse med en overordnet neutral finanspolitisk kurs²¹, under hensyntagen til fortsat midlertidig og målrettet støtte til de husholdninger og virksomheder, som er mest sårbare over for stigninger i energipriserne, og til personer på flugt fra Ukraine. Letland skal være rede til at tilpasse de løbende udgifter til den omskiftelige situation. De blev også henstillet til Letland at øge de offentlige investeringer i den grønne og den digitale omstilling og i energisikkerhed under hensyntagen til REPowerEU-initiativet, herunder ved at anvende genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-fonde.

- (21) Efter en neutral finanspolitisk kurs i 2022 (0,0 % af BNP) ventes kursen i 2023 ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 at blive ekspansiv (- 0,9 % af BNP) i en situation med høj inflation. Væksten i nationalt finansierede primære løbende udgifter (ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden) ventes i 2023 at indebære et ekspansivt bidrag på 0,5 % af BNP til finanspolitikken. Dette omfatter de reducerede omkostninger ved de målrettede støtteforanstaltninger til de husholdninger og virksomheder, der er mest sårbare over for energiprisstigninger, svarende til 0,4 % af BNP. Det omfatter også højere omkostninger til midlertidig beskyttelse af fordrevne personer fra Ukraine (0,1 % af BNP). Det ekspansive bidrag fra nationalt finansierede primære løbende nettoudgifter skyldes derfor ikke den målrettede støtte til de husholdninger og virksomheder, der er mest sårbare over for energiprisstigninger, og til personer på flugt fra Ukraine. Den ekspansive vækst i nationalt finansierede primære løbende udgifter (ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden) skyldes udgiftsforanstaltninger, der indgår i budgetpakken for 2023, såsom lønstigninger til ansatte i den offentlige forvaltning og sundhedspersonale, yderligere løbende udgifter til finansiering af det onkologiske område samt videnskab og forskning foruden andre diskretionære løbende udgifter til national forvaltning og højere udgifter til pensioner og godtgørelser. Samlet set er den forventede vækst i nationalt finansierede primære løbende udgifter ikke i overensstemmelse med Rådets henstilling. Udgifter finansieret med tilskud fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler ventes at beløbe sig til 2,2 % af BNP i 2023, mens nationalt finansierede investeringer forventes at yde et ekspansivt bidrag til finanspolitikken på 1,0 procentpoint²². Letland planlægger derfor at finansiere yderligere investeringer gennem genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler, ligesom det er hensigten at fastholde nationalt finansierede investeringer. Landet planlægger at finansiere offentlige investeringer i den grønne og den digitale omstilling og i energisikkerhed — såsom køb af elektriske køretøjer til offentlig transport, forbedring af energieffektiviteten i ejendomme med flere lejligheder og i erhvervsjendomme, modernisering af eltransmissions- og -distributionsnettene, styrkelse af redningstjenesternes reaktionskapacitet, centralisering af forvaltning af digitale platforme og systemer i den offentlige sektor, udvikling af digitale færdigheder og digitalisering af processer i virksomheder, udvikling af bredbåndsinfrastruktur, fremme af digitalisering i uddannelsessektoren — som i vid udstrækning finansieres af genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler.

²¹ Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 anslås den potentielle produktionsvækst på mellemlang sigt (gennemsnit over 10 år) i Letland, som anvendes til at måle den finanspolitiske kurs, nominelt til 11,5 %.

²² Andre nationalt finansierede investeringsudgifter ventes at indebære et kontraktivt bidrag på 1,7 procentpoint af BNP, eftersom Kommissionens prognose for 2023 ikke omfatter oprettelse af naturgasreserver til sikring af energiforsyningen og militær bistand til Ukraine.

- (22) Ifølge stabilitetsprogrammet forventes det offentlige underskud at falde til 2,5 % af BNP i 2024. Faldet i 2024 afspejler hovedsagelig udfasningen af støtteforanstaltninger for at afbøde virkningerne af de høje energipriser og fraværet af covid-19-relaterede løbende udgifter samt færdiggørelsen i 2023 af investeringer til støtte for genopretningen efter pandemien. Ifølge programmet forventes den offentlige gældskvotestige en smule til 39,7 % ved udgangen af 2024. På grundlag af de politiske foranstaltninger, der var kendt på skæringsdatoen for prognosen, forventes der ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 et offentligt underskud på 2,7 % af BNP i 2024. Dette er i overensstemmelse med underskuddet ifølge programmet. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 vil den offentlige gældskvotest være højere ved udgangen af 2024, nemlig 40,5 %, hovedsagelig på grund af et lavere nominelt BNP.
- (23) Ifølge stabilitetsprogrammet udfases alle energistøtteforanstaltninger i 2024. Også Kommissionen forventer en fuldstændig udfasning af energistøtteforanstaltninger i 2024. Denne forventning hviler på antagelsen om, at der ikke sker nye stigninger i energipriserne.
- (24) I henhold til Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 skal der sikres en årlig forbedring af den strukturelle budgetsaldo i retning af den mellemfristede målsætning med 0,5 % af BNP som benchmark²³. Under hensyntagen til den finanspolitiske holdbarhed²⁴ og behovet for at nedbringe underskuddet til under referenceværdien på 3 % af BNP vil en forbedring af den strukturelle saldo på mindst 0,5 % af BNP i 2024 være hensigtsmæssig. For at sikre en sådan forbedring bør væksten i nationalt finansierede primære nettoudgifter²⁵ i 2024 ikke overstige 3,0 %, som det afspejles i denne henstilling. Dette vil også bidrage til at reducere den underliggende inflation, som ligger et godt stykke over gennemsnittet for euroområdet, og som kan føre til tab af konkurrenceevne, hvis den varer ved. Samtidig bør de resterende energistøtteforanstaltninger (som Kommissionen på nuværende tidspunkt anslår til 1,0 % af BNP i 2023) udfases, afhængigt af udviklingen på energimarkedet og begyndende med de mindst målrettede foranstaltninger, og de dermed forbundne besparelser bør anvendes til at nedbringe det offentlige underskud. Ifølge Kommissionens skøn vil dette føre til en stigning i de primære nettoudgifter, som ligger under den maksimale vækstrate for 2024 som omhandlet i henstillingen. Desuden er væksten i 2023 i nationalt finansierede primære løbende nettoudgifter ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 ikke i overensstemmelse med Rådets henstilling. Hvis dette bekræftes, vil en lavere vækst i de primære nettoudgifter i 2024 være hensigtsmæssig.

²³ Jf. artikel 5 i Rådets forordning (EF) nr. 1466/97, som også kræver en tilpasning på mere end 0,5 % af BNP for medlemsstater med en offentlig gæld på over 60 % af BNP eller med mere udtalte risici for gældsholdbarheden.

²⁴ Kommissionen skønnede, at Letland ville have behov for en gennemsnitlig årlig stigning i den strukturelle primære saldo i forhold til BNP på 0,0 procentpoint for at sikre, at den offentlige gæld holdes på et forsvarligt niveau på mellemlang sigt. Dette skøn var baseret på Kommissionens efterårsprognose 2022. Udgangspunktet for dette skøn var det forventede offentlige underskud og den forventede offentlige gæld for 2024, som forudsatte, at energistøtteforanstaltningerne blev ophævet i 2024.

²⁵ Primære nettoudgifter defineres som nationalt finansierede udgifter ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtsiden og ekskl. renteudgifter samt konjunkturbestemte arbejdsløshedsudgifter.

- (25) Under antagelse af en uændret politik vil de nationalt finansierede primære nettoudgifter ifølge Kommissionens forårsprognose 2023 stige med 1,3 % i 2024, hvilket er under vækstraten som omhandlet i henstillingen.
- (26) Ifølge programmet ventes de offentlige investeringer at stige fra 5,5 % af BNP i 2023 til 6,1 % af BNP i 2024. Dette afspejler et større omfang af såvel nationalt finansierede investeringer som investeringer, der finansieres af EU, herunder ved hjælp af genopretnings- og resiliensfaciliteten.
- (27) I stabilitetsprogrammet skitseres en mellemfristet finanspolitisk kurs frem til 2026. Ifølge programmet forventes det offentlige underskud at falde til 2,2 % af BNP i 2025 og 0,7 % i 2026. Det offentlige underskud ventes derfor at falde til under 3 % af BNP i 2024 og holde sig under 3 % af BNP i programmets tidshorisont. Ifølge programmet forventes den offentlige gældskvotestørrelse at falde fra 39,7 % ved udgangen af 2024 til 38,9 % ved udgangen af 2026.
- (28) Letlands skatteindtægter i forhold til landets BNP ligger betydeligt under EU-gennemsnittet. Dette begrænser udbuddet af offentlige tjenester, navnlig inden for sundhedspleje og social beskyttelse. Kapital og ejendom er forholdsvis underbeskattet sammenlignet med EU-gennemsnittet, hvilket giver mulighed for at øge skatteindtægterne. Trods relativt høje satser for beskatning af arbejdsindkomst har Letland desuden forholdsvis få indtægter fra denne kilde. Det tyder på, at der er behov for en fortsat indsats for at forbedre overholdelsen af skattereglerne og bekæmpe den sorte økonomi. Fattigdommen og uligheden er stadig høje, navnlig på grund af lave udgifter til social beskyttelse. Det sociale sikkerhedsnet er blevet bedre, men risikoen for fattigdom eller social udstødelse er fortsat høj, navnlig for de mest sårbare. Risikoen for fattigdom eller social udstødelse blandt ældre er den højeste i EU (45,9 % sammenlignet med 19,5 % i EU i 2021) og er også fortsat meget høj for personer med handicap (41,2 % mod 29,7 % i EU i 2021). Adgangen til og kvaliteten af individuelle behovsbaserede sociale tjenester udgør stadig en udfordring på grund af manglen på socialarbejdere og disses store arbejdsbyrde samt forskelle mellem kommunerne. Langtidsplejesystemet er fragmenteret, og der gøres begrænsede fremskridt med hensyn til overgangen fra institutionel pleje til hjemmepleje og lokalsamfundsbase­rede tjenester. Tilstrækkeligheden af og adgangen til socialt boligbyggeri er begrænset på grund af utilstrækkelig langsigtet finansiering. De offentlige udgifter til sundhedspleje i forhold til BNP er lave sammenlignet med EU-gennemsnittet og forventes i de mellemfristede budgetplaner at falde fra 5,6 % af BNP i 2022 til 3,6 % i 2026, jf. stabilitetsprogrammet 2023. Dette er også betydeligt lavere end den nødvendige offentlige udgift til sundhedspleje på 6 % af BNP frem mod 2027 som omhandlet i retningslinjerne for folkesundhedspolitikken 2021-2027. Faldet skyldes hovedsagelig, at den midlertidige covid-19-støtte gradvis udfases, men der mangler også planer for holdbar finansiering af sundhedspleje. Letland oplever desuden mangel på sundhedspersonale, navnlig sygeplejersker. Følgelig er rettidig og lige adgang til sundhedspleje begrænset.
- (29) I overensstemmelse med artikel 19, stk. 3, litra b), i forordning (EU) 2021/241 og kriterie 2.2 i bilag V til samme forordning indeholder genopretnings- og resiliensplanen et omfattende sæt gensidigt forstærkende reformer og investeringer, som skal gennemføres senest i 2026. Letland er godt i gang med at gennemføre sin genopretnings- og resiliensplan. Letland har indgivet én betalingsanmodning svarende til 9 milepæle, hvilket medfører en samlet udbetaling på 201 mio. EUR. På grund af objektive omstændigheder i forbindelse med stigninger i priserne på energi og byggematerialer og begrænsninger i forsyningskæden som følge af Ruslands

aggression mod Ukraine agter Letland at indgive ændringer af planen samt et REPowerEU-kapitel med henblik på at fremskynde dekarboniseringen af økonomien og mindske afhængigheden af fossile brændstoffer. En hurtig medtagelse af det nye REPowerEU-kapitel i genopretnings- og resiliensplanen vil gøre det muligt at finansiere yderligere reformer og investeringer til støtte for Letlands strategiske mål på energiområdet og inden for den grønne omstilling. Det er fortsat vigtigt systematisk og på en effektiv måde at inddrage lokale og regionale myndigheder, arbejdsmarkedets parter og andre relevante interessenter for at sikre en vellykket gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen samt af andre økonomipolitiske og beskæftigelsespolitiske tiltag, der går ud over planen, og således sikre et bredt ejerskab til den overordnede politiske dagsorden.

- (30) Kommissionen godkendte alle Letlands programmeringsdokumenter vedrørende samhørighedspolitikken i 2022. En hurtig gennemførelse af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken i komplementaritet og synergi med genopretnings- og resiliensplanen, herunder REPowerEU-kapitlet, er afgørende for at opnå den grønne og den digitale omstilling og øge den økonomiske og sociale modstandsdygtighed samt for at sikre en afbalanceret territorial udvikling i Letland.
- (31) Foruden de økonomiske og sociale udfordringer, som genopretnings- og resiliensplanen skal håndtere, står Letland over for udfordringer vedrørende adgang til finansiering, energi og den grønne omstilling.
- (32) Kreditstrømmen i den private sektor udgjorde 1 % af BNP i 2021, hvilket var betydeligt lavere end den økonomiske vækst. Dette medfører en yderligere nedbringelse af gælden i den private sektor, som er blandt de laveste i EU. Den svage kreditvækst afspejler til en vis grad en svag efterspørgsel, men påvirkes også af en række udfordringer på udbudssiden. Små og mellemstore virksomheder har fundet det særlig vanskeligt at opnå kredit. Dette skyldes til dels deres højere kreditrisiko, men også de høje kreditomkostninger og bureaukrati. Desuden gør den ringe likviditet af de aktiver, der kan stilles som sikkerhed, det særlig vanskeligt at opnå kredit uden for Rigaregionen. Dette skaber en væsentlig hindring i forbindelse med såvel realkreditlån som udlån til virksomheder. Den politiske indsats har primært sigtet mod at støtte långivning ved at kombinere den med offentlige tilskud. Dette medfører imidlertid betydelige omkostninger for statsbudgettet og er derfor ikke en holdbar måde at fremme långivningen på. En lempelse af begrænsningerne i kreditgivningen kræver generelle forbedringer af gennemsigtigheden og tillid til erhvervsklimaet, herunder en reduktion i størrelsen af den sorte økonomi. Desuden vil en forbedring af insolvensbehandlingen med henblik på at øge omfanget af virksomhedsomstruktureringer og muligvis højere inddrivelsesrater for lån mindske bankernes oplevede risiko og sætte skub i långivningen. Målrettede låne- og garantiordninger kan bidrage til at mindske bankers likvidetsrisici, når de accepterer sikkerhedsstillelse på forholdsvis illikvide markeder. Offentlige låneordninger for strategisk vigtige investeringsområder såsom den grønne omstilling og regionaludvikling kan øge den effektive konkurrence på bankmarkedet eller afhjælpe en markedsfejl, hvor bankfinansiering er enten for dyr eller ikke tilgængelig. Desuden er offentlige garanti- og låneordninger en langt mere omkostningseffektiv måde at støtte privat låntagning på end tilskudsordninger. Ud over hindringerne for bankfinansiering er det lettiske marked for alternative finansieringskilder underudviklet, hvilket rummer mulighed for at forbedre virksomhedernes adgang til finansiering.

- (33) Letland har sikret sin uafhængighed af russisk gas efter parlamentets beslutning i juli 2022 om at ophøre med at købe russisk naturgas fra den 1. januar 2023. Indenlandske gasleverandører har været i stand til at finde alternative naturgaskilder i form af importeret flydende naturgas (LNG) fra den litauiske LNG-terminal i Klaipeda og den nye finske LNG-terminal i Ingå (Inkoo). Den nuværende situation har vist, at der er behov for at fremskynde den langsomme udrulning af anlæg til elproduktion fra vedvarende energikilder. Letland har en af de højeste andele af vedvarende energi i EU, selv om denne andel stagnerede fra 2020 til 2021. Letland vil drage fordel af at fremskynde sin indsats med hensyn til udbredelsen af vind- og solenergi, som er den mest levedygtige og langsigtede løsning til at øge andelen af vedvarende energi. Letlands genopretnings- og resiliensplan omfatter allerede foranstaltninger, der skal fjerne lovgivningsmæssige hindringer for udbredelsen af onshore vindenergi. Der kan dog gøres en yderligere indsats for at fremskynde udbredelsen af vedvarende energi til elproduktion, opvarmning og køling. Dette vil indebære en modernisering af elnettet, fremme af decentraliseret elproduktion fra vedvarende energikilder, fleksibilitet i elsystemet (intelligent elforbrug og lagring), yderligere forbedring af tilladelsesprocedurerne og etablering af en retlig ramme og incitamenter til fremme af energifællesskaber. En fuldførelse af Letlands synkronisering med EU's elnet vil øge transmissionskapaciteten, således at en stigende andel af vedvarende offshore og onshore energikilder kan integreres i nettet. Det lettiske elnet er ligesom i andre baltiske medlemsstater fortsat eksponeret, da det er synkroniseret med BRELL-nettet (Belarus, Rusland, Estland, Litauen og Letland). Der gøres fremskridt med den regionale synkronisering af elnettet med resten af EU, men den mangler stadig at blive fuldført. Med henblik herpå er det nødvendigt at samarbejde med Estland og Litauen. Letlands forbrug af naturgas er faldet med 30 % i perioden august 2022-marts 2023 sammenlignet med det gennemsnitlige gasforbrug i samme periode i de foregående fem år, hvilket ligger over reduktionsmålet på 15 %. Letland kan fortsætte bestræbelserne på midlertidigt at reducere efterspørgslen efter gas indtil den 31. marts 2024²⁶.
- (34) Letland bør fremskynde sin indsats for at øge energieffektivitetsforanstaltningerne med henblik på at dekarbonisere sin bygningsmasse samt transport- og industrisektorerne og indføre nye finansierings- og støtteforanstaltninger for at nå renoveringsmålene i landets langsigtede renoveringsstrategi.
- (35) Mangel på arbejdskraft og færdigheder i sektorer og erhverv, der er væsentlige for den grønne omstilling, herunder fremstilling, udbredelse og vedligeholdelse af nettonul teknologier, skaber flaskehalse i omstillingen til en nettonul økonomi. Uddannelsessystemer af høj kvalitet, der reagerer på ændrede behov på arbejdsmarkedet, samt målrettede opkvalificerings- og omskolingsforanstaltninger er afgørende for at afhjælpe manglen på kvalificeret arbejdskraft og fremme inklusion og omfordeling af arbejdskraft. For at frigøre det uudnyttede arbejdskraftudbud skal disse foranstaltninger være tilgængelige, navnlig for enkeltpersoner og i de sektorer og regioner, der er mest berørt af den grønne omstilling. I 2022 blev der rapporteret om mangel på arbejdskraft i 25 ud af 436 erhverv, der krævede bestemte former for færdigheder eller viden i forbindelse med den grønne omstilling, herunder elektrikere og maskiningeniører. Manglen på arbejdskraft blev rapporteret som en faktor, der begrænsede produktionen i industrien og bygge- og anlægssektoren.

²⁶ Rådets forordning (EU) 2022/1369 og (EU) 2023/706.

- (36) Rådet har på baggrund af Kommissionens vurdering gennemgået stabilitetsprogrammet 2022, og dets holdning²⁷ afspejles i henstilling 1 nedenfor.
- (37) I betragtning af de nære indbyrdes forbindelser mellem euomedlemsstaternes økonomier og deres kollektive bidrag til Den Økonomiske og Monetære Unions rette virkemåde henstillede Rådet, at medlemsstaterne i euroområdet træffer foranstaltninger, herunder gennem deres genopretnings- og resiliensplaner, til i) at bevare gældsholdbarheden og afholde sig fra bredt funderet støtte til den samlede efterspørgsel i 2023, bedre at målrette de finanspolitiske foranstaltninger, der er truffet for at afbøde virkningerne af høje energipriser, og at overveje passende måder at afvikle støtten på, efterhånden som energiprispresset mindskes, ii) at opretholde et højt offentligt investeringsomfang og fremme private investeringer til støtte for den grønne og den digitale omstilling, iii) at støtte en lønudvikling, der afbøder tabet af købekraft og samtidig begrænser anden runde-effekter på inflationen, yderligere at forbedre de aktive arbejdsmarkedspolitikker og afhjælpe manglen på kvalificeret arbejdskraft, iv) at forbedre erhvervs klimaet og sikre, at energistøtten til virksomheder er omkostningseffektiv, midlertidig og målrettet levedygtige virksomheder, og at den opretholder incitament til den grønne omstilling, samt til v) at bevare den makrofinansielle stabilitet og overvåge risici og samtidig fortsætte arbejdet med at fuldføre bankunionen. For Letland bidrager henstilling 1, 2, 3 og 4 til gennemførelsen af den første, anden, tredje og fjerde henstilling vedrørende euroområdet,

HENSTILLER, at Letland i 2023 og 2024 træffer foranstaltninger med henblik på at:

1. afvikle de gældende energistøtteforanstaltninger inden udgangen af 2023 og anvende de dermed forbundne besparelser til at nedbringe det offentlige underskud; hvis nye stigninger i energipriserne nødvendiggør støtteforanstaltninger, sikre, at disse er rettet mod at beskytte sårbare husholdninger og virksomheder, er finanspolitisk overkommelige og opretholder incitament til energibesparelser;
sikre en forsigtig finanspolitik, navnlig ved at begrænse den nominelle stigning i nationalt finansierede primære nettoudgifter i 2024 til højst 3,0 %;
bevare nationalt finansierede offentlige investeringer og sikre en effektiv udnyttelse af tilskud fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler, navnlig for at fremme den grønne og den digitale omstilling;
for perioden efter 2024, fortsat følge en mellemløbet finanspolitisk strategi med gradvis og holdbar konsolidering kombineret med investeringer og reformer, der fremmer en højere bæredygtig vækst, med henblik på at opnå en forsvarlig budgetstilling på mellemlang sigt;
udvide beskatningen, herunder af ejendom og kapital, og styrke tilstrækkeligheden af sundhedspleje og social beskyttelse
2. fortsætte den konsekvente gennemførelse af sin genopretnings- og resiliensplan og hurtigt færdiggøre REPowerEU-kapitlet med henblik på uden ophold at påbegynde gennemførelsen heraf; fortsætte med en hurtig gennemførelse af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken i tæt komplementaritet og synergi med genopretnings- og resiliensplanen

²⁷ I henhold til artikel 5, stk. 2, og artikel 9, stk. 2, i Rådets forordning (EF) nr. 1466/97.

3. forbedre adgangen til finansiering for små og mellemstore virksomheder gennem offentlige låne- og garantiordninger, der skal fremme investeringer af strategisk betydning, navnlig inden for den grønne omstilling og regionaludviklingen
4. reducere den samlede afhængighed af fossile brændstoffer ved at fremskynde udbredelsen af vedvarende energi, navnlig onshore og offshore vindkraft samt solenergi, og styrke energieffektivitetsforanstaltningerne, f.eks. gennem nye finansierings- og støtteforanstaltninger, med henblik på opfyldelse af målene i den langsigtede renoveringsstrategi; sikre tilstrækkelig sammenkoblingskapacitet til at øge forsyningssikkerheden og fortsætte synkroniseringen med EU's elnet; intensivere den politiske indsats med henblik på at tilvejebringe og erhverve de færdigheder, der er nødvendige for den grønne omstilling.

Udfærdiget i Bruxelles, den [...].

På Rådets vegne
Formand